

Το νησί που έκλαψε η ντροπή

Του Χρήστου Κυργιάκη

- Έλα κόρη μου, πιες, πιες να ξεδιψάσεις.
- Τι να πω μάνα; Θάλασσα;
- Βρέξε λίγο τα χείλια σου να δροσιστείς μια στάλα.
- Θα μου τα κάψει η αρμύρα, όπως την άλλη φορά. Δε θυμάσαι;

.....

Δύσκολα περνούσε ο καιρός στο Μακρονήσι. Το σωστότερο ήταν να πεις πως σε κείνο το βράχο ο χρόνος σταμάτησε να κυλάει. Λες κι αρνιόταν να πατήσει πάνω στα νησί για να μη βλέπει που καταντάει ο άνθρωπος.

Όχι ο εξόριστος, αλλά ο άλλος. Ο βασανιστής, ο δήμιος.

Κατάντια για τον φυλακισμένο να θέλει να ξεδιψάσει με το νερό της θάλασσας, χίλιες φορές κατάντια για τον δυνάστη που δεν δίνει δυο γουλιές νερό σε ένα διψασμένο νομίζοντας πως θα τον ξεφτιλίσει και δεν μπορεί να δει πως έτσι ο ίδιος ξεφτιλίζεται.

Διότι υπάρχει μεγαλύτερη ξεφτίλα από αυτή; Να στερείς από έναν άνθρωπο δυο στάλες νερό και να τον φτάνεις σε σημείο να θέλει να πεθάνει εκείνη τη στιγμή, όχι επειδή δεν αντέχει τη δίψα αλλά επειδή δεν μπορεί να βλέπει την απανθρωπιά στον δήμιό του;

Το χειμώνα είχε κρύο και υγρασία και βοριάδες πολλούς κι άμα τα ρούχα που φοράς είναι τόσο λεπτά σαν τις αντοχές που σου απόμειναν, τότε το κρύο φωλιάζει ακόμα και μέσα στην ψυχή σου. Αυτό είναι το επικίνδυνο. Όμως το χειμώνα δεν διψάς.

Το καλοκαίρι όμως λιώνεις πάνω στο βράχο και η δίψα σου πειράζει το μυαλό.

Το ήξεραν αυτό τα αγριόσκυλα που ήθελαν να περνιούνται για άνθρωποι. Κάποιοι δεσμοφύλακες, βάλθηκαν να αποδείξουν πως δεν υπήρξε ποτέ στη γη ζωντανό πιο αποκρουστικό από δαύτους. Τους σιχαίνονταν μέχρι και οι κατσαρίδες.

Όπως εκείνος ο ψηλός με το μουστάκι που έμοιαζε πιο πολύ σε μυρμηγκόδρομο παρά σε μουστάκι. Είχε κι ένα σημάδι στο δεξί του μάγουλο. Του το έκανε μια χαροκαμένη μάνα με το σουγιά της. Του όρμηξε όταν μπήκε με τον αδερφό του, άλλο παλιοτόμαρο εκείνος, βράδυ στο σπίτι της κι έφαχνε το παλικάρι της που είχε φύγει στο βουνό για να γλυτώσει από τη μανία των Σουρλάδων, των Βουρλάκηδων και των Μπουραντάδων.

- Θα σε κάψω όπως τον άντρα σου αν δε μου πεις που τον έχεις κρυμμένο τον μπάσταρδο το γιο σου, της είχε πει ο ψηλός και την έπιασε από το λαιμό.

- Δεν ξέρω παλιοσίχαμα, αλλά και να ήξερα κουβέντα δεν θα μου έπαιρνες, του απάντησε η μάνα.

Την άρπαξε αυτός από το λαιμό αλλά εκείνη είχε βγάλει ήδη το σουγιά από την ποδιά της και τον κρατούσε στο χέρι.

Έσκυψε ο ψηλός να τη φιλήσει και τότε η μάνα του κάρφωσε το σουγιά στο μάγουλο. Το μάτι ήθελε να πετύχει αλλά της ξέφυγε.

Ούρλιαξε από τον πόνο ο δοσίλογος και προσπάθησε να συγκρατήσει το αίμα.

Πρόλαβε η μάνα κι βγήκε έξω από το σπίτι. Χάθηκε μέσα στο σκοτάδι. Το σπίτι της το έκαψαν τα δύο αδέρφια με τους άλλους τους ρουφιάνους φεύγοντας, ουρλιάζοντας, βρίζοντας και απειλώντας.

Μετά από λίγο καιρό ο αδερφός του ψηλού βρέθηκε κρεμασμένος σε μια λεύκα έξω από το χωριό. Ο ψηλός τα φόρτωσε στο γιο της μάνας που τον σημάδεψε. Η αλήθεια είναι πως ο ίδιος κρέμασε τον αδερφό του για να του πάρει το μερίδιο από το παγκάρι που έκλεψαν από το ξωκλήσι της Αγίας Τριάδας έξω από την Καρδίτσα. Είχε ακουστεί πως στο παγκάρι έκρυψαν λίρες οι γερμανοτσολιάδες για να τις πάρουν αργότερα όταν τα πράγματα θα είχαν ηρεμήσει.

Ήταν μεσημέρι κι ο ήλιος πύρωσε την πέτρα στο Μακρονήσι. Αέρας δεν φυσούσε από πουθενά. Η μάνα η Τασία, με την κόρη της την Παναγιώτα, κάθονταν σε μία άκρη πίσω από το αντίσκηνο των γυναικών που είχε σκιά, μαζί με τις υπόλοιπες συγκρατούμενες. Άρχισαν με δυσκολία να κουβεντιάζουν.

- Λες να ζει ο πατέρας; Ρώτησε η Παναγιώτα.

- Ζει κόρη μου, ζει. Κρύβεται και πολεμάει μαζί με τον αδερφό του τον Κώστα που έφυγε από το στρατό. Μαζί βγήκαν στο βουνό. Δεν το άντεξε κι εκείνος το άδικο κι ούτε ήθελε να βρεθεί αντιμέτωπος με τον αδερφό του.

- Μπορεί να κατάφερε και να βγήκε έξω. Λένε πως πολλοί έφυγαν για Ουγγαρία και Τσεχοσλοβακία κι άλλοι όπου αλλού μπόρεσαν.

- Μην κάνετε όνειρα παλιοβρώμες, ακούστηκε ξαφνικά η φωνή του ψηλού αποκρουστικού δεσμοφύλακα που έστηνε αυτί για να ακούει τις συζητήσεις των κρατουμένων. Μάνα και κόρη σταμάτησαν τη συζήτηση κι έκαναν να σηκωθούν να πάνε πιο κοντά στις άλλες γυναίκες.

- Πάλι κρυφάκουγες; τον ρώτησε η Παναγιώτα.

- Το καθήκον πάνω απ' όλα. Άλλωστε το είπε και ο Κωνσταντίνος Τσάτσος.

- Τι είπε πάλι αυτός;

- Είπε πως το Μακρονήσι είναι εθνική κολυμβήθρα και αναρρωτήριο ψυχών. Και ο Κανελλόπουλος ο Παναγιώτης κι άλλοι γραμματιζόμενοι τα ίδια είπαν. Αλλά τι ξέρετε εσείς και οι δικοί σας από έθνος;

- Οι δικοί μας τον πολέμησαν τον κατακτητή αλλά κι εσάς που συνεργαστήκατε μαζί τους, του απάντησε η Τασία.

- Χάσατε όμως και πρέπει να πληρώσετε, συνέχισε ο δεσμοφύλακας.

- Δε χάσαμε, οι φασίστες νικήθηκαν.

- Μπα! Και τότε γιατί βρίσκεστε εδώ σε τούτο το «αναρρωτήριο ψυχών» που λέει κι ο Τσάτσος;

- Ας όψεται ο Λευτεράκης ο Βενιζέλος ξεκίνησε τις διώξεις με το Ιδιώνυμο και οι βρωμοεγγλέζοι οι καινούργιοι κατακτητές που έζωσαν τον τόπο, απάντησε η Παναγιώτα.

- Σαν να μεγάλωσε η γλώσσα σου και θα στην κόψω. Τυχερή είσαι που έφυγε ο Σκαλούμπακας.

- Κι εσείς που μείνατε δεν είστε καλύτεροι, συνέχισε η Παναγιώτα.

- Σταμάτα κόρη μου, δεν αξίζει, της είπε σιγανά η μάνα της.

- Τι είπες εσύ σκρόφα; Δε αξίζω είπες; Θα σου δείξω εγώ αν αξίζω. Για πάμε λίγο πίσω από το βράχο, είπε ο φρουρός και την άρπαξε με δύναμη από το χέρι.

Ο «βράχος» ήταν μια τεράστια πέτρα στην κατηφόρα όπου πολλές κρατούμενες έπεφταν θύματα βιασμού και κακομεταχείρισης από τα ανδρείκελα που είχαν το ρόλο του δεσμοφύλακα στο στρατόπεδο.

Οι άλλες γυναίκες άρχισαν να ουρλιάζουν και να αναθεματίζουν τον φρουρό.

Σε λίγη ώρα μαζεύτηκαν κι άλλοι φρουροί. Ανάμεσά τους και ένας αρχιλοχίας.

- Πού την πας την κρατούμενη Μπατσέλα; (αυτό ήταν το επώνυμο του φρουρού).

- Έβγαλε γλώσσα κυρ αρχιλοχία. Μας έβρισε όλους εμάς τους εθνικόφρονες.

- Και πώς το κατάλαβες εσύ; Ξέρεις γράμματα;

- Όχι κυρ αρχιλοχία, δεν ξέρω, αλλά το κατάλαβα. Δεν είμαι χαζός!

- Καλά, αυτό είναι προς διερεύνηση. Φύγε τώρα, αναλαμβάνω εγώ.

Ο Μπατσέλας έφυγε μπαρουτιασμένος και πήγε προς το διοικητήριο. Βρήκε το διοικητή του στρατοπέδου και του τα πρόλαβε όλα.

- Εκείνος ο αρχιλοχίας ο Παπαγιάννης πάλι με προσέβαλε και πήρε το μέρος μια κρατούμενης. Κύριε διοικητά πρέπει να κάνετε κάτι.

- Εσύ να σκάσεις. Το τι θα κάνω είναι δική μου υπόθεση, του απάντησε ο διοικητής.

Την άλλη μέρα οι κρατούμενοι και οι κρατούμενες έβλεπαν με απορία τον Παπαγιάννη να βαδίζει προς την αποβάθρα του στρατοπέδου, κουβαλώντας τα πράγματά του. Μια βάρκα τον περίμενε για να τον πάρει.

- Εμένα με λένε Μπατσέλα κι όποιος τα βάζει μαζί μου το πληρώνει. Τράβα στον αγύριστο τώρα, ακούστηκε από την ανηφόρα η φωνή του δεσμοφύλακα.

Μαθεύτηκε στο στρατόπεδο, φρόντισε ο Μπατσέλας γι' αυτό, πως στο ταξίδι μέχρι το Λαύριο κάποιο «ατύχημα» συνέβη και ο Παπαγιάννης, βρέθηκε στη θάλασσα. Καθώς δεν ήξερε κολύμπι, πνίγηκε αβοήθητος.

- Μάνα, τον πήραμε στο λαιμό μας τον Παπαγιάννη, σχολίασε η Παναγιώτα όταν μαθεύτηκε το νέο.

- Ήταν πρώτος ξάδερφος του πατέρα σου. Μάλλον ήθελε να του ξεπληρώσει ένα παλιό χρέος. Οι δικοί του πάνε χρόνια που έφυγαν από το χωριό και πήγαν στην Καλαμπάκα.

- Πρώτος ξάδερφος; Και γιατί δεν μου είπες τίποτα; Τι χρέος; Τι είναι αυτά που λες;
- Να, σε μια μάχη με το στρατό τον έπιασαν αιχμάλωτο. Αυτός δεν ήθελε να είναι στο στρατό αλλά σκιάχτηκε να φύγει. Είχε και τέσσερα παιδιά. Ο πατέρας σου τον αναγνώρισε και το βράδυ τον άφησε κρυφά να φύγει.
- Καλύτερα να έφευγε από το στρατό. Σάμπως και τώρα, ορφανά δεν έμειναν τα παιδιά του; Τουλάχιστον θα είχε πάει με το δίκιο.
- Αλλιώς τα μέτρησε εκείνος. Κι εδώ μέσα όσο μπορούσε βοηθούσε.
- Γιατί δεν μου είπες τίποτα τόσον καιρό;
- Είπα μην τυχόν και σου ξέφευγε τίποτα και τον καταλάβαιναν τα άλλα τα παλιόσκυλα. Αλλά μάλλον ο Μπατσέλας κάτι είχε μυριστεί το παλιοτόμαρο.

Τι ήταν να τον αναφέρει;

- Για ελάτε εσείς οι δυο μαζί μου μάνα και κόρη, ακούστηκε η φωνή του.
- Πού θα μας πας; ρώτησε η Παναγιώτα.
- Σιγά μη σας δώσω και λογαριασμό.

Έδειχνε αγριεμένος και σε όλη τη διαδρομή τις έβριζε και τις έσπρωχνε. Σε λίγα λεπτά έφτασαν κάτω στην παραλία. Ο ήλιος είχε δύσει και το σκοτάδι άρχισε σιγά-σιγά να απλώνεται στο κολαστήριο. Μπήκαν στην καλύβα που προοριζόταν για τον «σωφρονισμό» των γυναικών. Όλες οι κρατούμενες πέρασαν από την καλύβα τουλάχιστον μία φορά. Η Τασία με την κόρη της είχαν περάσει όταν πρωτοήρθαν. Αρνήθηκαν όμως να υπογράψουν δήλωση μετανοίας οπότε ήταν θέμα χρόνου το πότε θα επισκέπτονταν πάλι την καλύβα. Δεν ήθελαν με τίποτα να ξαναπεράσουν εκείνο το μαρτύριο της πρώτης επίσκεψης.

Μέσα στην καλύβα βρισκόταν ήδη και το πρωτοπαλίκαιο του Μπατσέλα, ο Λιάκουρας ο ονομαστός. Μισούσε όποιον και όποια αντιστεκόταν και δεν έβαζε την υπογραφή του. Ο ίδιος έτρεμε τον Μπατσέλα και τον διοικητή του στρατοπέδου. Δεν ένιωθε κανέναν οίκτο όταν βασάνιζε ανθρώπους γιατί ένιωθε μεγάλη ευχαρίστηση κατά τη διάρκεια των βασανιστηρίων.

- Μέχρι τώρα κάνατε διακοπές. Τώρα αρχίζει η πραγματική ζωή στο νησί, είπε ο Λιάκουρας με το που τις είδε.

Έδεσαν τα χέρια των δύο γυναικών και τους τα στερέωσαν σε ένα γάντζο που κρεμόταν από ένα μαδέρι της στέγης.

Είχαν στα χέρια τους από ένα βούρδουλα και μ'αυτό άλλες φορές τις έδερναν και άλλες τις άγγιζαν με αυτά στα απόκρυφα σημεία τους λέγοντας βωμολοχίες και βρισιές.

Τα βασανιστήρια κράτησαν πάνω από μία ώρα. Οι δύο γυναίκες ζητούσαν απεγνωσμένα λίγο νερό.

Τα δύο κτήνη, έπιναν νερό από τα παγούρια τους και μετά το έχυναν επιδεικτικά μπροστά στα πόδια τους.

- Σκουλήκια, κατάφερε να ψελλίσει η Παναγιώτα και να εισπράξει μια βουρδουλιά στο μάγουλο που την έκανε να ουρλιάξει. Το ουρλιαχτό της ακούστηκε σε ολόκληρο το στρατόπεδο.

Οι δύο δεσμοφύλακες βγήκαν από την καλύβα αφήνοντας τη μάνα με την κόρη της σε λιπόθυμη

κατάσταση, κρεμασμένες από το γάντζο με δεμένα τα χέρια τους.

Μετά από κάμποση ώρα ο Λιάκουρας μπήκε στη καλύβα και έλυσε τις δύο γυναίκες. Τον εκλιπαρούσαν για λίγο νερό. Εκείνος αφού τις κλώτσησε και τις δύο καθώς ήταν ξαπλωμένες χάμω, έφυγε αφήνοντας την πόρτα ανοιχτή. Το είχε ξανακάνει. Ήταν ένα από τα πιο απάνθρωπα βασανιστήρια.

Άρχισαν οι δύο βασανισμένες να σέρνονται προς την πόρτα. Ο πόνος είχε κατοικήσει σε όλο τους το κορμί όμως η δίψα ήταν αυτή που τους έτρωγε τα σωθικά.

Σε τούτο το νησί δεν ήταν λίγες οι φορές που έκλαψε κι η ντροπή!

Έφτασαν στη θάλασσα με μεγάλη δυσκολία και βούτηξαν το κεφάλι να συνέλθουν.

- Έλα κόρη μου, πιες, πιες να ξεδιψάσεις.

- Τι να πω μάνα; Θάλασσα;

- Βρέξε λίγο τα χείλια σου να δροσιστείς μια στάλα.

- Θα μου τα κάψει η αρμύρα, όπως την άλλη φορά. Δε θυμάσαι;

Έκανε να καταπιεί δυο γουλιές η Τασία αλλά της ήρθε για εμετό.

- Θεε λίγο από το παγούρι μου; ρώτησε ο Μπατσέλας που εμφανίστηκε στην παραλία μέσα από το σκοτάδι.

Η Τασία έφτυσε προς το μέρος του.

- Εσύ χάνεις, συνέχισε ο Μπατσέλας χύνοντας το νερό του παγουριού του στην άμμο μπροστά στο πρόσωπο της Τασίας που είχε ξαπλώσει στην παραλία.

Έκανε να προλάβει δυο σταγόνες νερό η δύσμοιρη γυναίκα αλλά η άμμος το κατάπιε.

Ο Μπατσέλας ξέσπασε σε γέλια. Ήταν τόσο αποκρουστικά που άνθρωπος σωστός δεν άντεχε να τα ακούει.

Ένας πυροβολισμός διέκοψε το γέλιο του Μπατσέλα ο οποίος γονάτισε κι έπεσε με ένα γδούπο στην αμμουδιά.

- Πανάθεμά σε Παπαγιάννη, έπρεπε να σε καθαρίσω με τα ίδια μου τα χέρια, πρόλαβε να πει ο Μπατσέλας κοιτώντας προς τη θάλασσα.

Σιγά-σιγά μια βουή και ένας παρατεταμένος ψίθυρος άρχισε να σκεπάζει το στρατόπεδο.

Οι στρατιώτες από το τάγμα των σκαπανέων έφτασαν στην παραλία δίπλα στην καλύβα των βασανιστηρίων.

Βρήκαν τον Μπατσέλα πεσμένο μπρούμυτα. Τον γύρισαν ανάσκελα και είδαν πως τον είχαν πυροβολήσει κατάστηθα. Πουθενά στην παραλία δεν βρισκόταν κανένας άλλος. Έψαξαν και μέσα στην καλύβα. Δεν υπήρχε ψυχή.

Μόνο αν κάποιος κοίταζε επίμονα στο βάθος προς τη θάλασσα θα μπορούσε να διακρίνει ένα αμυδρό φεγγοβόλημα, όπως όταν το φως των αστεριών πέφτει στην κάνη ενός όπλου.

Τον επόμενο μήνα, μια βάρκα από το Λαύριο κατέβασε στο «αναρρωτήριο ψυχών», τέσσερα αδέρφια. Τρία αδέρφια και μια αδερφή.

- Καλώς τα Παπαγιαννάκια, ακούστηκε η φωνή του Λιάκουρα...